

การศึกษาความต้องการในการพัฒนาวิธีการสอนวิชาทางด้านศิลปะไทย ของนิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษา

A study of the needs needed to develop methods for teaching Thai arts

มูทิตา เทพบางจาก¹

Mutita Thepbangchag¹

Received: August 10, 2023; Revised: August 28, 2023; Accepted: June 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของนิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-5 ปีการศึกษา 2561-2565 จำนวน 50 คน โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นละ 10 เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สัดส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาพรวมเกี่ยวกับศิลปะไทยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความยากในการเรียนการสอนศิลปะลายไทย รองลงมา คือ ด้านวิธีการสอน, ด้านสื่อการสอน, ด้านกิจกรรมในชั้นเรียนและด้านความรู้เดิมตามลำดับ

¹ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Faculty of Education Chulalongkorn University;

E-mail: 6580126927@student.chula.ac.th

2. ข้อเสนอสำหรับความคิดเห็นในการพัฒนาวิธีการสอนศิลปะของไทยของนิสิตคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีดังนี้ มีการประยุกต์การสอนให้เข้ากับสมัยปัจจุบัน มีการประยุกต์วิธีการสอนในโปรแกรมที่ทันสมัย สามารถให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ข้อเสนอสำหรับความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนศิลปะไทย มีดังนี้ ควรมีการปรับวิธีการสอนให้เข้ากับบริบทปัจจุบันและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่กำหนด ควรจัดหาสื่อการสอนหรือสิ่งที่แปลกใหม่ เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนสนใจไม่เบื่อหน่าย

คำสำคัญ: ศิลปะไทย, พัฒนาการสอน

Abstract

The objective of this research is to study the needs of students regarding the teaching and learning management of the Art educations curriculum at the Faculty of Education, Chulalongkorn University. The sample group consists of first to fifth-year students in the Art educations program at the Faculty of Education, Chulalongkorn University, for the academic years 2561-2565, totaling 50 people. The sample was selected using Quota Sampling, with a proportional representation of each class level of 10 participants. The research tools used were a questionnaire with a 5-point Likert scale. The statistical measures used include percentages, means, standard deviations, and findings from the research are as follows:

1. Data analysis overall regarding Thai art is at a moderate level. When considering specific aspects, it was found that the aspect with the highest average score is the difficulty of learning and teaching Thai art, followed by teaching methods, instructional media, classroom activities, and previous knowledge, respectively.

2. Suggestions for improving the teaching methods of Thai art from students in the Art educations program at the Faculty of Education, Chulalongkorn University, are as follows: adapting teaching methods to be more relevant to the current era,

incorporating modern teaching methods into the curriculum, and enabling self-learning for students.

3. Suggestions from Thai art instructors include the following: adjusting teaching methods to be more relevant to the current context and in line with the school's context, seeking innovative instructional media or materials to generate students' interest and prevent boredom.

Keywords: Thai art, improving the teaching methods

บทนำ

ศิลปะไทยในอดีตจวบจนปัจจุบันแสดงถึงคุณค่าและเอกลักษณ์ของชาติที่งดงามและยังคงแสดงให้เห็นอยู่ในสถานที่สำคัญเช่น วัด วิหาร วัง ซึ่งนับวันผลงานเหล่านี้จะเสื่อมสลายไปตามกาลเวลาด้วยสาเหตุต่าง ๆ เป็นที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่งและควรตระหนักที่จะต้องทะนุบำรุงอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นอาจไม่เหลือเค้าโครงของวัฒนธรรมที่งดงามทางด้านศิลปะเหล่านี้จะต้องคงไว้ในอนุรักษเป็นพื้นฐานของการศึกษาและวัฒนธรรมของชาติสืบไป ประยูร อุลุชาฎะ (2541) และ ฉาย เทวาทินิมิต (2497) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า ภาพลายไทยเป็นศิลปะประจำชาติอันบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย เป็นศิลปะของไทยอย่างหนึ่งรวมอยู่ในพวกวิจิตรศิลป์ที่มีมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์โดยการขีดเขียนลวดลายต่างซ้อนกันเกิดเป็นความงามยิ่งขึ้นกว่าเดิม ครั้งเมื่อสติปัญญาแตกฉานมากยิ่งขึ้น จึงได้นำเอาสิ่งของที่อยู่ตามธรรมชาติที่เห็นอยู่ติดตาเสมอ ๆ เช่น ใบไม้ ดอกไม้ สัตว์ต่าง ๆ มาดัดแปลงปรุงแต่งให้เข้ากันอย่างเหมาะสมเกิดความงามตามความนิยมในสมัยหนึ่ง ๆ ศิลปะไทยสาขาจิตรกรรมมีความงามทั้งลวดลาย ลีลา และความอ่อนช้อย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอันบ่งบอกถึงความมีอัจฉริยภาพของช่างไทยโบราณ ความเป็นผู้มีอารยธรรมและเป็นอัจฉริยะทางเชิงช่างเกิดการสร้างสรรค์ผลงานอันงดงามและทรงคุณค่าแสดงถึงอารยชน

การเรียนการสอนศิลปะไทยในอดีตนั้น ผู้เรียนหัดเขียนภาพลายไทยจะต้องไปฝึกตัวอยู่กับครูเป็นเวลากว่าสิบปี เริ่มเรียนจากลายกระหนกสามไปจนถึงลายที่เรียกว่า กระหนกนารี เมื่อได้งาม (ฉาย เทวาทินิมิต, 2497) พอใช้แล้ว จะทำการต่อลายให้ยากขึ้นไปตามลำดับ เมื่อมือของผู้เรียนมีความอ่อนอย่างที่ว่า คดได้วงตรงได้เส้น จึงจะหัดผูกลายด้วยตนเอง การเรียนเขียนลาย

ในสมัยโบราณเป็นการเรียนกับครูตัวต่อตัว ปัจจุบันวิทยาลัยไทยได้บรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของสถาบันต่าง ๆ เช่น การเรียนศิลปะไทยในระดับอุดมศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากสาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีการกำหนดรายวิชาในหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาบังคับ ได้แก่ วิชาศิลปะไทยประเพณี และในรายวิชาเลือก ได้แก่ วิชาภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมไทย เนื่องจากปัจจุบัน คุณลักษณะ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การสอนตามแบบวิธีดั้งเดิม แบบไทยประเพณีซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้นจึงอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงโดยนำเอาสื่อมัลติมีเดียสมัยใหม่มาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อจูงใจผู้เรียน เกียรติศักดิ์ ล้วนมงคล (2558) ได้พัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อสนับสนุนทักษะการเขียนภาพลายไทย และทดลองใช้กับนิสิต พบว่าการใช้สื่อที่พัฒนาขึ้น คือ การพัฒนาทักษะการเขียนภาพลายไทยโดยใช้สื่อดิจิทัลสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ร่วมกับผู้สอนมีส่วนช่วยเสริมทักษะให้ผู้เรียน และลดความผิดพลาดในการวาดภาพลายไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้เรียนศิลปศึกษาที่มีต่อรูปแบบวิธีการสอนลายไทยในปัจจุบัน เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป และการเรียนการสอนศิลปะไทยเน้นการปฏิบัติและฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ แต่ในปัจจุบันผู้เรียนที่สนใจและชื่นชอบเกี่ยวกับศิลปะไทยได้ลดลงอาจเนื่องด้วยสาเหตุที่ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องศิลปะไทยมีจำนวนลดน้อยลงและสื่ออิทธิพลจากต่างประเทศที่เข้ามามากมาย ทำให้เยาวชนมิได้สนใจในศิลปะไทย จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิธีการสอนศิลปะไทย ผลลัพธ์ที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอนศิลปะไทยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการของนิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าเป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษาชั้นปีที่ 1-5 ปีการศึกษา 2561-2565 จำนวน 50 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบบโควตา (Quota Sampling)

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากการเลือกแบบ โควตา (Quota Sampling)

1.1 นิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

2. กลุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเลือกแบบโควตา (Quota Sampling)

2.1 นิสิตคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษาชั้นปีที่ 1-5 ปีการศึกษา 2561-2565 จำนวน 50 คน

วิธีการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม

2) ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์และประโยชน์ของการวิจัย

4) นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถาม

5) นำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (IOC)

6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนิสิตจุฬาลงกรณ์ คณะครุศาสตร์ สาขาวิชา ศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและผู้ที่สอนในรายวิชาศิลปะไทยในระดับมหาวิทยาลัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นิสิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-5 2561-2565 จำนวน 50 คน โดยการ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) สัมภาษณ์ผู้สอนในรายวิชาศิลปะไทยระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ท่าน โดยมีเกณฑ์ คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยไม่ต่ำกว่า 5 ปี

3) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาประมวลผลเพื่อนำไป วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ใช้วิธีการ หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย สัดส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิธีการสอนศิลปะไทย ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ชั้นปีที่กำลังศึกษา
2. ความต้องการในการพัฒนาวิธีการสอนศิลปะไทย
3. ในส่วนของการสัมภาษณ์ แบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) ด้านวัตถุประสงค์ 2) ด้านเนื้อหาการสอน 3) ด้านกิจกรรมการสอน 4) ด้านสื่อการ สอน 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการในการพัฒนาวิธีการสอนศิลปะไทย แสดงค่าเฉลี่ย สัดส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของนิสิตระดับชั้นปีที่ 1-5 ในภาพรวม โดยเกณฑ์การประเมินที่กำหนด คือ 4.51 – 5.00 คือ มากที่สุด 3.51 – 4.50 คือ มาก 2.51 – 3.50 คือ ปานกลาง 1.51 – 2.50 คือ น้อย 1.00 – 1.50 คือ น้อยที่สุด ดังตารางที่ 2-7 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับความรู้เดิมพื้นฐานเกี่ยวกับศิลปะลายไทย

	ระดับความรู้					ทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย
ระดับชั้นปี	5	4	3	2	1				
ชั้นปีที่ 1	0	1	2	4	3	10	2.10	0.94	ระดับน้อย
ชั้นปีที่ 2	2	1	3	4	0	10	3.10	1.13	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 3	2	1	5	1	1	10	3.20	1.16	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 4	0	2	5	1	2	10	2.70	1.00	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 5	1	6	1	2	0	10	3.60	0.91	ระดับมาก
เฉลี่ยรวม ($\bar{X}$)						10	2.94	1.02	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมนิสิตมีความเห็นว่าตนเองมีความรู้เดิมพื้นฐานเกี่ยวกับศิลปะไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.94) โดยในระดับชั้นปีที่ 1 มีความรู้เดิมพื้นฐานเกี่ยวกับศิลปะลายไทยในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.10) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.10) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.20) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.70) และนิสิตในระดับชั้นปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.60)

ตารางที่ 2 ความของนิสิตที่มีต่อวิธีการสอนศิลปะลายไทย

	ระดับความคิดเห็น					ทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมายที่มี ต่อวิธีการสอน ศิลปะลายไทย
ระดับชั้นปี	5	4	3	2	1				
ชั้นปีที่ 1	0	1	2	4	3	10	2.90	0.94	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 2	2	1	3	4	0	10	3.10	1.04	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 3	2	1	5	1	1	10	3.10	1.3	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 4	0	2	5	1	2	10	3.40	1.01	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 5	1	6	1	2	0	10	3.20	0.74	ระดับปานกลาง
เฉลี่ยรวม ($\bar{X}$)						10	3.14	1.00	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวมนิสิตมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนศิลปะลายไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$) โดยนิสิตในระดับชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนศิลปะลายไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.90$) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนศิลปะลายไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.10$) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนศิลปะลายไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.10$) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนศิลปะลายไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) และนิสิตในระดับชั้นปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนศิลปะลายไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนิสิตมีความยาก/ง่ายเพียงใด

	ระดับความคิดเห็น					ทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมายที่มี ต่อความยาก- ง่ายของวิชา ศิลปะลายไทย
ระดับชั้นปี	5	4	3	2	1				
ชั้นปีที่ 1	0	1	2	4	3	10	4.00	0.77	ระดับมาก
ชั้นปีที่ 2	2	1	3	4	0	10	3.90	0.94	ระดับมาก
ชั้นปีที่ 3	2	1	5	1	1	10	3.80	1.16	ระดับมาก
ชั้นปีที่ 4	0	2	5	1	2	10	3.70	1.18	ระดับมาก
ชั้นปีที่ 5	1	6	1	2	0	10	3.70	0.78	ระดับมาก
เฉลี่ยรวม ($\bar{X}$)						10	3.82	0.96	ระดับมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมนิสิตมีความพึงพอใจต่อความยาก-ง่ายของศิลปะลายไทยในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) โดยนิสิตในระดับชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการเรียนศิลปะลายไทยมีระดับความยาก/ง่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการเรียนศิลปะลายไทยมีระดับความยาก/ง่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการเรียนศิลปะลายไทยมีระดับความยาก/ง่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการเรียนศิลปะลายไทยมีระดับความยาก/ง่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) และนิสิตในระดับชั้นปีที่ 5 มีความคิดเห็นต่อการเรียนศิลปะลายไทยมีระดับความยาก/ง่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นต่อความน่าสนใจของสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะปลายไทย

	ระดับความคิดเห็น					ทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมายที่มีต่อ
	5	4	3	2	1				ความยาก-ง่ายของ วิชาศิลปะปลายไทย
ระดับชั้นปี	5	4	3	2	1				
ชั้นปีที่ 1	0	1	2	4	3	10	3.00	0.77	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 2	2	1	3	4	0	10	3.20	0.74	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 3	2	1	5	1	1	10	2.80	1.16	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 4	0	2	5	1	2	10	2.90	1.13	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 5	1	6	1	2	0	10	3.00	0.63	ระดับปานกลาง
เฉลี่ยรวม ($\bar{X}$)						10	2.98	0.8	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมของนิสิตมีความพึงพอใจต่อความน่าสนใจของสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะปลายไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.98) โดยนิสิตในระดับชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะปลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.00) นิสิต ในระดับชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะปลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.20) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะปลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.80) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะปลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.90)และนิสิตในระดับชั้นปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะปลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.00)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในชั้นเรียนในรายวิชาศิลปะไทย

	ระดับความคิดเห็น					ทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมายที่มีต่อ
	5	4	3	2	1				ความยาก-ง่ายของ วิชาศิลปะลายไทย
ระดับชั้นปี	5	4	3	2	1				
ชั้นปีที่ 1	0	1	2	4	3	10	3.00	1.09	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 2	2	1	3	4	0	10	3.00	0.77	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 3	2	1	5	1	1	10	3.10	1.3	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 4	0	2	5	1	2	10	3.40	0.91	ระดับปานกลาง
ชั้นปีที่ 5	1	6	1	2	0	10	2.80	0.6	ระดับปานกลาง
เฉลี่ยรวม ($\bar{X}$)						10	3.06	0.9	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ในภาพรวมของนิสิตมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียนในรายวิชาศิลปะไทยในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.06) โดยนิสิตในระดับชั้นปีที่ 1 มีระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียนในรายวิชาศิลปะลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.00) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 2 มีระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียนในรายวิชาศิลปะลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.00) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 3 มีระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียนในรายวิชาศิลปะลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.10) นิสิตในระดับชั้นปีที่ 4 มีระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียนในรายวิชาศิลปะลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.40) และนิสิตในระดับชั้นปีที่ 5 มีระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในชั้นเรียนในรายวิชาศิลปะลายไทย ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.80)

ตารางที่ 6 สรุปผลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิธีการสอนศิลปะลายไทย

ประเด็นที่ศึกษา	ความคิดเห็น
1. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อศิลปะลายไทย	- เป็นสิ่งที่เข้าถึงยากมีความซับซ้อน - มีความน่าสนใจในแง่ที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยแต่คนรุ่นใหม่ไม่ชอบเพราะเข้าถึงยากและอยู่ในกรอบเดิม - เป็นศิลปะที่ต้องใช้เวลา มีรายละเอียดมาก
2. สิ่งที่คาดหวังจากการเรียนศิลปะลายไทย	- สามารถเขียนลวดลายไทยได้อย่างน้อย 1 ลาย - สามารถต่อยอดศิลปะไทยไปประยุกต์ให้เข้ากับปัจจุบันมากขึ้น เช่น งานกราฟฟิก แฟชั่น
3. ในการเริ่มต้นเรียนลายไทย นิสิตคิดว่าควรเริ่มเรียนลายใดเป็นลายแรก	- ลายกระหนก - ลายกระจัง - ลายประจายาม
4. นิสิตคิดว่าจะพัฒนาการสอนศิลปะลายไทยอย่างไรให้น่าสนใจ	- ประยุกต์การสอนในโปรแกรมที่ทันสมัย - มีแบบเรียนที่ง่ายและไม่ซับซ้อนแปลกใหม่ - ผู้สอนต้องสอนให้น่าสนใจ
5. หากมีชุดกิจกรรมศิลปะลายไทยที่สามารถนำไปเรียนรู้ด้วยตนเอง นิสิตคิดว่ามีประโยชน์หรือไม่	- มีประโยชน์ ร้อยละ 94 - ไม่มีประโยชน์ ร้อยละ 6

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาศิลปะไทย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาศิลปะไทยที่มีประสบการณ์สอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่าน สรุปผล ดังนี้

ประเด็นศึกษา	ความคิดเห็นของอาจารย์
ด้านวัตถุประสงค์	- ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจถึงความเป็นเอกลักษณ์ไทย
1. การสอนศิลปะลาย	- เข้าใจในวัฒนธรรมไทย
ไทยควรตั้งวัตถุประสงค์อย่างไร	- ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจถึงความเป็นเอกลักษณ์ไทย และควรตั้งวัตถุประสงค์ตามรายวิชาที่กำหนดตามคำอธิบาย สมรรถนะของรายวิชาและควรควบคู่กับบริบทของสถานศึกษา
2. แนวคิดการพัฒนาวิธีการสอนมีหรือไม่ และการวัตถุประสงค์จะเปลี่ยนหรือไม่	- มีวิธีสอนที่เปลี่ยนรูปแบบวิธีการให้เหมาะสมกับผู้เรียน และไม่จำเป็นต้องยึดติดแบบแผนเดิม เช่น ขั้นตอนวาดลายไทยที่ซับซ้อน ปรับให้ง่ายขึ้นไม่จำเป็นต้องตามรูปแบบเดิมวัตถุประสงค์คงเดิม
	- นำแบบแผน บทเรียนหรือวิธีการที่เชื่อมโยงให้ผู้เรียนเรียนรู้แล้วรู้สึกง่ายขึ้นวัตถุประสงค์คงเดิม
	- มีวิธีการสอนพัฒนาตามยุคสมัย วัตถุประสงค์ยังคงเดิม คือ ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจถึงความเป็นไทย
ด้านเนื้อหา	
3. การสอนศิลปะไทยสำหรับผู้มีพื้นฐานและไม่มีพื้นฐานมีความเหมาะสมหรือไม่	- ในการเรียนการสอนมีการปูพื้นฐานใหม่ทั้งหมด ไม่มีการแบ่งแยก
	- ใช้เนื้อหาการสอนเหมือนกันเพราะต้องการวางพื้นฐานก่อน คนที่มีพื้นฐานจะเข้าใจได้ง่ายกว่าคนที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อน และคนที่มีความรู้มาก่อนจะเป็นกลุ่มนำเบื้องต้นในชั้นเรียน

ประเด็นศึกษา	ความคิดเห็นของอาจารย์
4. ปัญหาและอุปสรรค ในการสอนศิลปะไทย มีอะไรบ้าง	ไปได้เร็ว เป็นแบบอย่างให้คนที่มีความพื้นฐานน้อย แต่เมื่อผ่านไป ระยะหนึ่งผู้ที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อนจะตามได้ทัน อาจารย์ได้ใช้ วิธีการเพื่อนช่วยเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ในชั้น - เหมาะสมเพราะนำเอาเนื้อหาพื้นฐานมาสอน ฉะนั้นคนมี พื้นฐานหรือไม่มีพื้นฐานต้องได้เรียน - ปัญหาที่พบคือเรื่องรสนิยม ความชอบ สิ่งเหล่านี้คือปัญหา จะ มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น ผู้เรียนบางคนชอบลาย กนกก็จะสร้างสรรค์แต่ลายกนก ไม่สร้างสรรค์จากลวดลายอื่น ๆ อาจารย์ให้ความเห็นว่า ครูต้องวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน ก่อน เช่น มีการทดสอบก่อนเรียน - ผู้เรียนมีปัญหาเรื่องการจดจำ คือ สมาธิสั้นบ้าง จดจำกับ โทรศัพท์หรือเครื่องมืออื่น ๆ บ้าง สิ่งนี้คือปัญหาในการเรียน การสอน - ปัญหาและอุปสรรคจะอยู่ที่ตัวผู้เรียนว่าผู้เรียนจะมอง เป้าหมายและเจตนาของวิชานี้อย่างไร หากผู้เรียนไม่ชอบก็จะ ไม่ชอบและไม่สนใจ
5. กิจกรรมการ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ไทย มีวิธีการหรือ ขั้นตอนอย่างไร	- มีการยืดหยุ่นวิธีการสร้างผลงาน ซึ่งต่างจากวิธีแผนไทยเดิม อาจารย์ได้มีการให้ผู้เรียนขึ้นโครงภายนอกแล้วเติมลายข้างใน ซึ่งโดยปกติจะเป็นการต่อลายตัวต่อตัว ในการสร้างสรรค์ ผลงานต้องคำนึงถึง แนวคิด รูปแบบและเทคนิค - นำอุปกรณ์ในการเขียนลายมาให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักและ คุ้นเคยและได้ให้ผู้เรียนได้ใช้อุปกรณ์นั้นจริง ๆ - ในวิชาของอาจารย์จะเป็นเชิงทฤษฎีเป็นส่วนใหญ่อาจารย์ ต้องการให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านหนังสือโบราณอย่างสาส์นสมเด็จ ฝึกจับประเด็นงานศิลปะไทยในหนังสือ และต่อยอดเป็น

ประเด็นศึกษา	ความคิดเห็นของอาจารย์
ด้านสื่อการสอน 6. ท่านใช้สื่อใดบ้างในการสอนศิลปะไทย 7. หากมีสื่อการสอนที่เป็นชุดกิจกรรมหรือคลิปวิดีโอศิลปะไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ควรออกมาในรูปแบบใด	ผลงาน ได้ฝึกฝนการค้นคว้า หรือการทำโปรเจกงานการต่อยอดศิลปะให้มีความทันสมัยมากขึ้น - รูปภาพตัวอย่างเพื่อประกอบการเรียนรู้ สร้างคลิปวิดีโอสาธิต และมีการไลฟ์Facebookในเพจของอาจารย์ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ - ควรตอบโจทย์ตรงใจกลุ่มเป้าหมายในลักษณะสาระบันเทิง และต้องศึกษาพฤติกรรมผู้เรียนยุคนี้ เช่น วัยรุ่นยุคนี้ ทำในลักษณะคลิปสั้นในTikTok ความยาว 30-60 วินาที ในYoutube ไม่เกิน 10 นาที แต่ถ้าหากลงในพื้นที่ Facebook ควรเป็นรูปภาพตัวอย่างที่น่าสนใจ ไล่ลำดับวิธีการดำเนินการขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนที่สำเร็จและควรเป็นในรูปแบบ How to เพราะผู้เรียนตอนนี้คำนึงถึงผลลัพธ์มากกว่าวิธีการระหว่างขั้นตอน ถ้าไม่เห็นผลลัพธ์จะไม่ลงมือทำ
ด้านการวัดและประเมินผล 8. ในการเรียนการสอนศิลปะไทย ท่านให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน(Process) หรือผลผลิต (Product) มากหรือน้อยต่างกันอย่างไร	- ให้ความสำคัญเท่ากันทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการของนิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. การเรียนด้านศิลปะไทยต้องสามารถเขียนลวดลายไทยอย่างน้อย 1 ลาย
2. สามารถต่อยอดศิลปะไทยไปประยุกต์ให้เข้ากับปัจจุบันมากขึ้น เช่น งานกราฟิกแพชั่น
3. ควรมีการประยุกต์การสอนในโปรแกรมที่ทันสมัยในการสอนศิลปะไทย ที่มีแบบเรียนที่ง่ายและไม่ซับซ้อน และมีเนื้อหาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเก็บกลุ่มข้อมูลกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นเพื่อให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรศึกษาวิธีการสอนที่มีอยู่โดยทำการสำรวจวิธีการสอนที่ใช้ในปัจจุบันในสาขาวิชาศิลปศึกษา และการประเมินประสิทธิภาพของแต่ละวิธี โดยการสอบถามความคิดเห็นจากนิสิตและการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

เกียรติศักดิ์ ล้วนมงคล. (2558). แนวทางการพัฒนาทักษะการเขียนภาพลายไทยโดยใช้สื่อดิจิทัล สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี. ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2562). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี). (Online). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://www.edu.chula.ac.th/node/603>

ฉาย เทวาทินิมิต. (2497). สมุดตำราไทย. กรุงเทพมหานคร: พระจันทร์.

น.ณ ปากน้ำ. (2550). ความงามในศิลปะไทย. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ.